

גיא בן הינום - גן עדן או גיהינום?

לטייל בין נופים מגוונים, ליהנות מתצפית מרהיבה, לפתור חידות וללמוד על אחד האזורים היפים והמרתקים בירושלים

כתיבה: מרכז חינוך והסברה הרי יהודה וירושלים | צילומים: ארכיון רשות הטבע והגנים

נוספים: מרכז חינוך והסברה הרי יהודה
ירושלים, 02-6232191
mh.har@npa.org.il

מתצפתים ועונים

נקודת התצפית נמצאת במשכנות שאננים, בסמוך לטחנת הרוח. מהתצפית נשקף נוף מרהיב לכל הכיוונים, ממזרח העיר העתיקה, וממערב ירושלים החדשה. עמדו בתצפית ונסו לגלות את המקומות הבאים:

1. אני מאגר מים עתיק הנקרא על שם סולטן תורכי, אך ראשיתי עוד בימי בית המקדש השני:

2. אני מסגד שבנוי על שרידי מצודה עתיקה שבנה הורדוס. רק בטעות אני קרוי על שם מלך ישראל:

3. אני מקיפה את העיר העתיקה מכל עבריה. בנה אותי סולטן סולימן המפואר כבר לפני כ-500 שנים, דרכי עוברים שמונה שערים:

4. יש לי גג אפור ומחודד, תרגום שמי מצרפתית הוא תרדמת הגברת, כלומר מריה הקדושה לנצרות:

5. אני הר קטן מחוץ לחומות, עליי נמצא קבר דוד המלך. אני נקרא באחד משמותיה של ירושלים. הסולטן

הטיול בגיא בן הינום הוא לאורך שביל ירושלים - שביל למטיילים שסומן על ידי רשות הטבע והגנים באזור המוגדר "בעל חשיבות לאומית", בתוך העיר ומחוצה לה. שביל ירושלים משלים את שביל ישראל הוותיק שאינו נכנס אל העיר. השביל הוא מעגלי והוא יוצא מאתר הסטף וחוזר אליו, כשהוא עובר דרך הר חרות ועמק הארזים, לליפתא ולאתרים אחרים בתוך העיר, ביניהם גם גן לאומי סובב חומות ירושלים. הסיור בגיא בן הינום מתחיל במשכנות שאננים. במקום יש נקודת תצפית מרהיבה לכל האזור. השביל יורד לגיא בן הינום, עובר בגדה הדרומית שלו וחוזר חזרה למשכנות שאננים. אורכו כקילומטר וחצי והוא מתאים למשפחות עם ילדים קטנים ולמבוגרים. לקביעת סיורים בגיא בן הינום ולפרטים

גיא בן הינום הוא חלק מגן לאומי סובב חומות ירושלים, עמק המקיף את העיר העתיקה ואת עיר דוד ממערב ומדרום, ומתחבר לנחל קדרון. הגיא מציע נוף מרהיב של צוקים, טראסות, עצי זית, מערות קבורה בנות אלפי שנים ושרידי מבנים היסטוריים. שמו של הגיא נזכר רבות במקרא. הוא מוזכר לראשונה בספר יהושע בחלק מתיאור גבולות נחלות השבטים בעת חלוקתן. נראה כי הגיא שימש כנקודת מוצא חשובה, שכן הוא מופיע רבות בתיאורים אלה: "וְעֵלָה הַגְּבוּל גֵּי בֶן הַנֶּגַם אֶל כְּתֵף הַיְבוּסִי מִנֶּגֶב הַיָּם יְרוּשָׁלַם" (יהושע ט"ו, ח); ובתיאור חלוקת הנחלות בימי נחמיה מופיע הגיא כסימן גבול: "זָנַח עֲדָלָם וְחִצְרֵיהֶם לְכִישׁ וּשְׁדֵתֵיהֶם עֲזָקָה וּבְנֵתֵיהֶם וַיַּחֲנוּ מִבְּאֵר שֶׁבַע עַד גֵּיא הַנֶּגַם" (נחמיה י"א, ל).

הידעתם?

שיקום גיא בן הינום נעשה על ידי צוות פיתוח ואחזקה של מרחב ירושלים ברשות הטבע והגנים.

השלימו את המילים החסרות (בסוגריים למטה), ותוכלו להבין את היקף פעילות השיקום.

פנו מאות _____ פסולת לאתר

מוסדר, נטעו מחדש כמאה עצי _____

וחורש. נבנו מעל 2,000 מטר _____

וטרסות אבן, מוחזרו ונוצלו כ-4,000

טונות עפר לכיסוי _____ הוואדי.

שוקם בית הקברות העתיק _____

נוקו מגרוטאות מעל 25 _____

קבורה.

(המילים: קירות, משאיות, בוסתן, מערות, ערוץ, "הסמבוסקי")

העותמאני סולימאן הראשון בשנת 1536. (ד)

הגיא בתקופתנו

1. עד מלחמת ששת הימים בשנת 1967, הגיא היווה שטח הפקר. (ח)

2. מאז הקמת המדינה ב-1948 שטח הגיא נמצא בשטחה של מדינת ישראל. (ע)

רשות הטבע והגנים מאחלת לכם:

□□□ □□

הנוצרית, במקום זה נהרג ישו ולכן בכו עליו מאמיניו. (ש)

2. שדה הדמים - על פי המסורת הנוצרית, חלקה זאת נקנתה בכסף שקיבל יהודה איש קריות בעבוד הסגרת ישו לרומאים. (ג)

המערות שבשטח

1. מערות קבורה שבחלקן נמצאו עצמות אדם מתקופת בית שני. (ש)
2. מערות חציבה שמהן לקחו את הסלעים לבניית חומות העיר העתיקה. (ק)

בריכת הסולטאן היא

1. בריכת אגירת מים מתקופת בית שני לתושבי העיר העתיקה ששימשה למרחץ ולשתיה. (מ)
2. בריכת אגירה שנבנתה על ידי הסולטן

התורכי ערף את ראשי אדריכליו מפני שלא בנו את החומה גם סביבי:

□□□□ □□

6. כיום אני כפר ערבי בשם סילוואן. בעבר הייתה בנויה בי שכונה תימנית. שמי בעברית:

□□□□□ □□□

התשובות:

(בריכת הסולטן, מגדל דוד, חומות העיר, דורמיציון, הר ציון, כפר שילוח)

משחק אמת ושקר

גלו את המשפטים הטוענים אמת. סמנו בהם את האותיות שבסוף המשפט (בסוגריים) וגלו את הברכה.

מקור השם גיא בן הינום

1. בימי קדם נעשה במקום פולחן של האל העמוני מולך שכלל גם הבאת קורבנות אדם. הנביא ירמיהו, מנבא את חורבן בית המקדש הראשון וקורא למקום "גיא ההריגה". מקור השם הוא גיהנום - המקום שאליו, על פי האמונה, יגיעו החוטאים לאחר המוות. (ח)

2. מקור השם הוא גיא בנו של הינום נביא הזעם שניבא את חורבן בית המקדש הראשון. (ט)

השטח שנקרא חקל דמא פירושו בארמית: 1. שדה הדמעות - לפי המסורת

